

EXPUNERE DE MOTIVE

la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 305/2022
privind Consiliul Superior al Magistraturii

1. Obiectul initiativei legislative

Prezenta initiativa legislativa are ca obiect modificarea si completarea Legii nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, in vederea consolidarii independentei, transparente si responsabilitatii institutionale a Inspectiei Judiciare. Proiectul urmareste, in principal, reformarea procedurii de numire a inspectorului-sef si a inspectorului-sef adjunct, instituirea unor garantii suplimentare privind neutralitatea si integritatea evaluarii candidatilor, limitarea posibilitatii de interventie in cauzele individuale si cresterea transparentei activitatii Inspectiei Judiciare.

2. Necesitatea interventiei legislative

In forma actuala a reglementarii, procedura de numire a conducerii Inspectiei Judiciare nu ofera suficiente garantii pentru a asigura o selectie perceputa ca independenta, transparenta si bazata in mod predominant pe criterii profesionale. Concentrarea deciziei in interiorul aceluasi cadru institutional, lipsa unor filtre externe de transparenta si absenta unor reguli explicite referitoare la neutralitatea procedurii pot afecta increderea publica in modul de functionare a acestei structuri.

Inspectia Judiciara exercita atributii cu impact direct asupra raspunderii disciplinare a judecatorilor si procurorilor. Din aceasta perspectiva, conducerea institutiei trebuie desemnata printr-o procedura care sa combine criteriul meritocratic cu mecanisme reale de transparenta si cu garantii suficiente impotriva arbitrariului, a capturii institutionale si a influentei politice.

3. Principiile care fundamenteaza proiectul

Proiectul este construit pe patru axe principale: profesionalismul selectiei, echilibrul institutional, transparenta procedurii si responsabilitatea functionala.

Profesionalismul selectiei este asigurat prin mentinerea concursului ca prima etapa a procedurii. Echilibrul institutional rezulta din distribuirea etapelor intre o comisie tehnica independenta, comisiile juridice reunite ale Camerei Deputatilor si Senatului, cu rol exclusiv consultativ, si Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, care adopta decizia finala cu majoritate calificata. Transparenta procedurii este consolidata prin audierea publica a candidatilor si prin reglementarea expresa a avizului consultativ. Responsabilitatea functionala este intarita prin limitarea interventiilor inspectorului-sef in cauzele individuale si prin obligatia sporita de raportare publica.

4. Reforma procedurii de numire

Elementul central al proiectului il reprezinta reformarea procedurii de numire a inspectorului-sef si a inspectorului-sef adjunct.

Prima etapa ramane concursul, organizat de Consiliul Superior al Magistraturii, potrivit legii si regulamentului adoptat de Plenul CSM. Se mentine solutia evaluarii profesionale a candidatilor prin prezentarea unui proiect privind exercitarea atributiilor specifice functiei si printr-o proba scrisa tip grila care vizeaza competente relevante pentru exercitarea functiei de conducere.

A doua etapa consta in audierea candidatilor de catre comisiile juridice reunite ale Camerei Deputatilor si Senatului, in vederea emiterii unui aviz consultativ. Rolul Parlamentului este unul de transparenta si de control democratic indirect, fara a se transforma intr-o competenta de numire si fara a permite blocarea procedurii. Din acest motiv, proiectul prevede in mod expres caracterul consultativ al avizului si stabileste ca neemiterea sa in termen nu impiedica continuarea procedurii.

A treia etapa este numirea de catre Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, cu votul a doua treimi din numarul total al membrilor. Aceasta solutie intareste legitimitatea institutionala a numirii, incurajeaza cautarea unui consens real in interiorul autoritatii constitutionale competente si reduce riscul unor desemnari bazate pe majoritati conjuncturale.

5. Comisia tehnica independenta si garantiile de integritate

Pentru a intari credibilitatea concursului, proiectul reglementeaza expres componenta comisiei tehnice independente. Componenta sa este una pluralista, reunind reprezentanti ai magistraturii, ai mediului universitar si ai managementului public, precum si un expert independent in domeniul eticii si integritatii.

Totodata, sunt instituite conditii minime de integritate pentru membrii comisiei: reputatie profesionala si morala ireprosabila, absenta legaturilor cu serviciile de informatii si inexistenta unor functii de conducere in partide politice sau a calitatii de membru de partid intr-un interval recent. Aceste conditii sunt menite sa reduca orice aparenta de partizanat si sa protejeze obiectivitatea evaluarii.

6. Limitarea interventiilor in cauzele individuale

Proiectul introduce, la art. 44, doua garantii importante pentru independenta functionala a inspectorilor judiciari. Astfel, se prevede expres ca inspectorul-sef nu poate interveni in solutiile dispuse de inspectorii judiciari in cauzele individuale, cu exceptia situatiilor expres prevazute de lege si cu obligatia motivarii in fapt si in drept. De asemenea, se interzice selectia tintita a cauzelor in vederea efectuarii cercetarilor disciplinare.

Aceste completari urmaresc prevenirea folosirii discretione a prerogativelor de conducere si consolidarea unui cadru procedural bazat pe impartialitate, previzibilitate si control legal.

7. Clarificarea mecanismului de infirmare

Prin modificarea art. 48 alin. (2) se clarifica expres continutul prerogativei inspectorului-sef de a infirma rezolutia de respingere a sesizarii. Norma propusa limiteaza optiunile la doua variante clare: completarea cercetarii disciplinare, o singura data si intr-un termen determinat, respectiv exercitarea actiunii disciplinare prin sesizarea sectiei corespunzatoare. Solutia normativa contribuie la reducerea arbitrariului si la cresterea previzibilitatii procedurii disciplinare.

8. Cresterea transparentei institutionale

Modificarea art. 74 alin. (1) lit. c) si introducerea art. 74¹ au ca scop consolidarea obligatiilor de transparenta ale Inspecției Judiciare. Raportul anual de activitate nu trebuie sa reprezinte doar o prezentare generala, ci un instrument real de responsabilizare institutionala. Din acest motiv, proiectul detaliaza continutul minim obligatoriu al raportului, incluzand date statistice, durata medie de solutionare a cauzelor, criteriile de repartizare si selectie a lucrarilor, situatia actiunilor disciplinare exercitate si concluziile auditului anual extern privind repartizarea aleatorie.

Publicarea acestor informatii contribuie la cresterea increderii in functionarea institutiei si permite o evaluare mai precisa a modului in care sunt exercitate atributiile Inspecției Judiciare.

9. Compatibilitatea constitutională a solutiei propuse

Solutia propusa respecta rolul constitutional al Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independentei justitiei. Decizia finala de numire apartine exclusiv Plenului CSM, iar implicarea comisiilor juridice reunite ale Parlamentului are caracter strict consultativ. In acest mod, proiectul nu transfera catre Parlament o competenta de numire si nu permite interferenta puterii legislative in exercitarea atributiilor CSM.

Majoritatea calificata de doua treimi ceruta pentru numire reprezinta o garantie suplimentara de echilibru institutional si de cautare a unui consens larg asupra candidaturii, fara a afecta arhitectura constitutională a autoritatilor implicate.

10. Dispozitii tranzitorii si finale

Pentru respectarea principiului securitatii juridice, proiectul prevede in mod expres ca mandatele aflate in curs la data intrarii in vigoare a legii nu sunt afectate. Noua procedura de numire se va aplica numai dupa expirarea acestor mandate. Totodata, sunt prevazute termene clare pentru adoptarea regulamentelor necesare punerii in aplicare a noilor dispozitii, precum si un termen rezonabil de intrare in vigoare a legii.

11. Impactul preconizat

Adoptarea prezentei initiative legislative va conduce la o procedura de selectie mai credibila si mai bine echilibrata institutional, la sporirea transparentei activitatii Inspectiei Judiciare si la intarirea garantiilor impotriva interventiilor discreționare in activitatea disciplinara. In acelasi timp, proiectul consolideaza increderea publica in functionarea unei institutii cu rol esential pentru buna functionare a sistemului judiciar.

În numele inițiatorilor,

Stelian-Cristian ION

Deputat USR

Oana MURARIU

Deputată USR

Alexandru-Paul DIMITRIU

Deputat USR

Dumitru VĂDUVA

Deputat USR

Elena-Simona SPĂȚARU

Senatoare USR

Vasile-Ciprian RUS

Senator USR

Lista susținătorilor
pentru modificarea și completarea Legii nr. 305/2022 privind Consiliul
Superior al Magistraturii

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1	ECHERT ALDIAN		USR
2	ȘTEFAN IULIAN LOBINEZ		USR
3	BLAGA DANIEL		USR
4	BERESCU MONICA-ELENA		USR
5	HANGAN TOLLYANNA		USR
6	Paraschivescu Ovidiu		USR
7	M. Iulian Radu		USR
8	GIMA GEORGES		USR
9	Dăbâla Ștefăna		USR
10	PLUJAR ANDREI		USR
11	ALECSANDRU MARIUS NICOLAE		USR
12	COBÎNĂ ATANASIU		USR

Lista susținătorilor

pentru modificarea și completarea Legii nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al

Magistraturii

[illegible]

Lista susținătorilor
pentru modificarea și completarea Legii nr. 305/2022 privind Consiliul
Superior al Magistraturii

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
	MÎNDRU CĂTĂLIN-EMIL		USR
	SEBASTIAN CERNIC		USR
	Bodea Marius		USR
	SÎPOS SOLIM		USR
	PĂUN CYNTHIA		USR
	CIBU DEACONU RUXANDRA		
	CHIRIAC CRODIE		USR
	IOBRA ELENA ADELINA		USR
	BOCHILEANU GORGE-CĂTĂLIN		USR
	Narcis Mircescu		USR
	CRISTIAN GRINBA		USR
	NEGOI EUGEN RICHY		USR

ANGHEL RĂZVAN PAUL

USR

AUREL OPRINOIU

USR